

Veřejný společník S. navrhl, by veřejnému společníku Č-ovi bylo přikázáno předložit obchodní knihy, doklady, spisy a sdělit bilanci. Soud první stolice návrhu vyhověl. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a odkázal navrhovatele s návrhem na pořad práva.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu navrhovatelovu.

Důvody :

Jest sice přisvědčiti názoru rekurentovu, že zásadně má býti o kontrolním právu i veřejného společníka ve smyslu čl. 105 obch. zák. rozhodováno v řízení nesporném, mluví pro to nejen nauka (Randa: Das Oesterreichische Handelsrecht, II. díl, II. vyd. str. 142, Ott: Geschichte und Grundlehren des Österreichischen Rechtsfürsorgeverfahrens str. 101 a násl.), nýbrž i účel, zamezení vedení dlouhých a nákladných sporů pro neshody společníků v případech, kde je lze zákrokem nesporného soudce snadno odstraniti. Plenární rozhodnutí ze dne 23. dubna 1931 uveřejněné pod čís. 10.714 sb. n. s. projednává sice případ kontrolního práva tichého společníka podle čl. 253 obch. zák., které lze uplatňovati v řízení nesporném, avšak jeho odůvodnění nevyklučuje použití zásady i na obdobný případ veřejného společníka, ovšem předpokládajíc, že rozhodnutí nezávisí na zjištění sporných okolností, které by mohly býti objasněny formálním průvodním řízením. V takových případech jest odkázati navrhovatele na pořad práva. V souzeném případě nemá sice společenská smlouva zvláštní ustanovení o kontrolním právu společníků podle čl. 105 obch. zák. a platil by tedy předpis zákona, a mohlo by býti použito nesporného řízení k vyřízení návrhu. Než odpůrce namítal, že došlo mezi stranami k dohodě ze dne 22. června 1931, podle níž byl poměr mezi nimi vzhledem k čl. 105 obch. zák. postaven na podklad smluvní, a že byla uzavřena dohoda o opatření dokladů a o provádění revise, že však navrhovatel tuto dohodu nesplnil, ji porušil a pokračuje v nesporném řízení v úmyslu odpůrce šikanovati. Navrhovatel popírá, že jeho právo kontrolní závisí na jiných podmínkách než podle zákona. Podle toho jsou okolnosti upravující základ oprávnění společníků smlouvou mezi stranami sporné, a mohou případné rozpory býti odklizeny jen řádným průvodním řízením. K tomu nestačí jen znáti obsah mimosoudní dohody, nýbrž jest zjistiti, zda byla splněna dohoda. Byla proto v tomto případě věc rekursním soudem právem odkázána na pořad práva, a není tu zmatečnosti podle § 41 odst. (2) d) zák. čís. 100/1931 sb. z. a n.

Čís. 13834.

Vlastník nemovitosti jest oprávněn žádati o změnu pořadí dvou přímo za sebou následujících poznámek pořadí pro zamýšlené zadlužení, předloživ usnesení o poznámkách pořadí.

Knihovní věřitel nemůže se tu dovolávati ochrany důvěry ve veřejné knihy, muselo-li mu i v době sepsání dlužního úpisu, i v době podání knihovní žádosti býti známo, že nastala změna v pořadí poznámek, a na poznámka současnosti obou poznámek byla vymazána.

(Rozh. ze dne 12. října 1934, R I 976/34.)

Na dlužníkově nemovitosti bylo poznamenáno pod č. d. 4566 pořadí pro zadlužení do výše 450.000 Kč s účinkem do 30. listopadu 1927 a pod č. d. 4567 pořadí pro zadlužení do výše 135.000 Kč s účinkem do téhož dne. Oba knihovní návrhy došly na knihovní soud dne 30. listopadu 1926 současně a současnost byla v pozemkové knize vyznačena. Dne 31. prosince 1926, kdy ještě žádná zástavní práva pro svrchu uvedená zadlužení do výše 450.000 Kč a 135.000 Kč do knih pozemkových zapsána nebyla, žádal dlužník na knihovním soudě, by shora zmíněné pořadí pro zadlužení bylo pozměněno tak, že předcházetí má pořadí pro zadlužení do výše 450.000 Kč před pořadím pro zadlužení do výše 135.000 Kč. K n i h o v n í s o u d vyhověl tomuto návrhu dlužníka, jakož i jeho dalšímu návrhu, by bylo vymazáno, že oba návrhy došly současně. V pořadí pol. 21 vymohla si banka L. dne 25. listopadu 1927 vklad zástavního práva k zajištění svých pohledávek do výše 450.000 Kč, a téhož dne vymohla si Občanská záložna v L. pořadí pol. 22 vklad zástavního práva pro svou pohledávku 100.000 Kč. Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodanou nemovitost přikázal s o u d p r v é s t o l i c e zbytek nejvyššího podání bance L., zamítnuv odpor Artura F-a, postupníka Občanské záložny v L. R e k u r s n í s o u d napadené usnesení potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Mylný jest názor dovolacího rekurenta, že vlastník nemovitosti nemůže vůbec nikdy změnití pořadí dvou přímo za sebou následujících poznámek pořadí pro zamýšlené zadlužení (§ 53 knih. zák.). Neboť žádost o zápis zástavního práva v poznamenaném pořadí může podle § 56 knih. zák. podati ve lhůtě § 55 knih. zák. nejen vlastník nemovitosti, jenž si poznámku vymohl, nýbrž i ten, kdo předloží usnesení povolující poznámku, pokud má listinu ke vkladu schopnou. A podle § 58 odstavec druhý knih. zák. může býti před uplynutím zákonné lhůty povolen výmaz poznámky, předloží-li se vyhotovení o povolení poznámky. Z toho patrné, že nakládati může s poznámkou v zákonné lhůtě ten, kdo může předložit vyhotovení onoho výměru. Žádal-li vlastník nemovitostí dne 21. prosince 1926, tedy ve lhůtě končící 30. listopadu 1927, o poznamenání přednosti pro poznámku 21 na listě C před následující položkou 22, předloživ usnesení o poznámkách pořadí, učinil tak v mezích svého práva, an dovolací rekurent ani netvrdil, že usnesení o poznámce pořadí odevzdal povinný již před tím postupitelce dovolacího rekurenta Občanské záložně v L., nýbrž vyslovuje a to teprve v dovolacím rekursu jen tuto možnost. Usuzuje-li rekursní soud, že postupitelce musilo býti i v době sepsání dlužního úpisu i v době podání knihovní žádosti známo, že nastala změna v pořadí poznámek, dochází k závěru a nejde o rozpor se spisy. Závěr ten je správný, ana postupitelka musila nahlédnutím do pozemkové knihy zjistiti, že poznámka současnosti obou poznámek byla vymazána, z čehož musila souditi při průměrné opatrnosti, že v pořadí poznámek nastala změna. Ovšem, že výmaz současnosti obou podání a poznámky nemohl způsobiti změnu skutečnosti, že obě podání došla současně, avšak byl důkazem toho, že buď šlo o chybu ve vyznačení

současnosti, jež byla opravena podle § 104 druhý odstavec knih. zák., neb o postoupení pořadí, a nahlédnutím do sbírky listin by se byla přesvědčila, že skutečně jde o změnu pořadí. Nechala-li to postupitelka bez povšimnutí, nemůže ji to omluviti, ana by nebyla jednala v důvěře v knihy veřejné, a nemohlo by to ani postupníka omlouvati. Výmaz současnosti na místě poznamenání postoupení přednosti nemůže na věci nic změnit. Má-li tedy pořadí zápisu zástavního práva zmíněné banky č. d. 4566 a zápisu dovolacího rekurenta č. d. 4567, jest patrné, že podle § 29 odstavec 1 knih. zák. a §§ 66 a 77 odstavec 3 čís. 1 jedn. ř. má zástavní právo banky přednost.

Čís. 13835.

Podle § 232, třetí odstavec, c. ř. s. (čl. II. čís. 4 zákona ze dne 19. ledna 1928, čís. 23 sb. z. a n.) zachovává se včasným podáním odmítnuté žaloby u soudu procesního i lhůta stanovená pojišťovacími podmínkami k podání žaloby.

(Rozh. ze dne 12. října 1934, R I 1002/34.)

Žalobce byl pojištěn u žalované pojišťovny proti požáru. Proti žalobě, již se žalobce domáhal na žalované náhrady škody, již prý utrpěl tím, že za požáru u souseda byl nucen strhnouti střechy chlévů a kolny, namítla žalovaná mimo jiné opožděnost žaloby. Procesní soud prvního st. (okresní soud obchodní v Praze) žalobu zamítl. Důvody: Jest zjištěno, že podle čl. 24 pojišťovacích podmínek, zamítl-li pojišťovatel nárok naň vznesený, jest prost závazku k plnění, není-li nárok na plnění do šesti měsíců soudně uplatňován. Tato lhůta počíná uplynutím dne, kterého se zamítnutí stalo proti pojistníkovi neb oprávněnci doporučeným dopisem, v němž udána jest lhůta a právní následek spojený s jejím uplynutím. Jest zjištěno, že podmínce o stanovení lhůty k uplatňování nároku proti straně žalované, bylo žalovanou stranou odesláním dopisu ze dne 25. dubna 1932 ve smyslu ustanovení čl. 24 pojišťovacích podmínek vyhověno. Končila tedy lhůta k soudnímu uplatňování nároků proti žalované straně dne 25. října 1932. Žaloba byla však podána teprve dne 29. července 1933, tedy po uplynutí lhůty. Okolnost, že u okresního soudu v K. (na Slovensku) byla dne 19. července 1932, tedy včasně podána žaloba, domáhající se nároku, který nyní u tohoto soudu žalobou, o niž tu jde, jest uplatňován, nic nemění na posouzení otázky, zda u zdejšího soudu byla žaloba včasně podána. Ustanovení čl. 24 pojišťovacích podmínek o soudním uplatňování pojišťovacího nároku nemá zajisté jiný smysl, než, že nárok musí býti ve stanovené šestiměsíční lhůtě uplatňován u soudu věcně i místně příslušného. Jinak by stanovení lhůty šestiměsíční vůbec nemělo smyslu, ježto by podáváním žalob u soudů nepřislušných mohl pojištěný libovolně tuto šestiměsíční lhůtu prodlužovati. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by vyčkaje pravomoci ji znovu projednal a rozhodl. Důvody: Mezi stranami bylo ujednáno, podle čl. 24 pojišťovacích podmí-